

EDUSKUNNAN VASTAUS 245/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan ja laiksi tuloverolain 76 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan ja laiksi tuloverolain 76 §:n muuttamisesta (HE 206/2004 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 26/2004 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on tukea Suomen osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan:

1) konfliktien ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi, niistä aiheutuneiden tuhojen korjaamiseksi ja yhteiskunnan häiriöttömän toiminnan palauttamiseksi;

2) suuronnettomuuden tai luonnonkatastrofin aiheuttamien tuhojen lieventämiseksi; ja

3) Euroopan unionin ja kansainvälisten järjestöjen kriisinhallintavalmiuksien kehittämiseksi.

2 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään:

1) siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan ulkomailla;

2) kriisinhallintaan osallistumisen edellyttämistä kotimaan valmiuksista sekä niiden ylläpitämisestä ja kehittämisestä; ja

3) kriisinhallintaan ulkomailla osallistuvan siviilihenkilöstön oikeuksista ja velvollisuuksista.

Tämä laki koskee lisäksi pelastuslain (468/2003) 49 §:ssä tarkoitettua humanitaarista apua. Se ei koske muuta humanitaarista apua, kehitysyhteistyötä tai varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahamomentilta rahoitettua muuta

toimintaa, sotilaallista kriisinhallintaa tai muuta rauhanturvaamislaissa (514/1984) tarkoitettua toimintaa.

3 §

Toimialajako

Ulkoasiainministeriö käsittelee siviilihenkilöstön osallistumista kriisinhallintaan koskevat asiat.

Sisäasiainministeriö käsittelee kotimaan valmiuksia koskevat asiat, sekä asiat, jotka koskevat pelastustoimen alaan kuuluvan avun antamista pelastuslain 49 §:n nojalla.

4 §

Kotimaan valmiudet

Kotimaan valmiuksiin kuuluvat:

- 1) kriisinhallintaan ulkomaille lähetettävän siviilihenkilöstön rekrytointivalmiudet;
- 2) materiaaliset ja logistiset valmiudet;
- 3) siviilihenkilöstön kriisinhallintakoulutuksen järjestäminen;
- 4) edellä 1—3 kohdassa mainittujen asioiden valmistelun yhteensovittaminen eri hallinnon aloilla; ja
- 5) yhteistoiminta kansalaisjärjestöjen kanssa edellä 1—3 kohdassa mainittujen asioiden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

2 luku

Palvelussuhteessa olevan oikeudet ja velvollisuudet

5 §

Julkisoikeudellinen palvelussuhde

Kriisinhallintaan ulkomailla osallistuva henkilö on määräaikaisessa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa valtioon, jota työnantajana edustaa sisäasiainministeriö. Valtiotyönantajaa edustaa kuitenkin ulkoasiainministeriö, jos se on

ulko- ja turvallisuuspoliittisesti tarkoituksenmukaista.

Palvelussuhteessa olevan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista on voimassa, mitä tässä laissa säädetään. Muutoin palvelussuhteessa olevan henkilön oikeudellisesta asemasta säädetään valtion virkamieslaissa (750/1994).

Tässä laissa tarkoitetun palvelussuhteen ehtoista ei voida määrätä virkaehtosopimuksella, ellei tässä laissa toisin säädetä.

6 §

Palvelussuhteessa olevan henkilön asema

Palvelussuhteeseen otettu henkilö on palvelussuhteen ajan toiminnallisesti Euroopan unionin, kansainvälisen järjestön tai kriisinhallintaoperaation toimeenpanijan alainen.

7 §

Virkavapaus ja työ- tai virkasuhteen jatkuminen

Valtion palveluksessa olevalle henkilölle on myönnettävä palkatonta virkavapautta tai vapautusta työstä tässä laissa tarkoitetun palvelussuhteen ajaksi.

Työ- tai virkasuhdetta, joka tässä laissa tarkoitettuun palvelussuhteeseen nimitettävällä tuolloin on, ei hänen työnantajansa saa tämän palvelussuhteen takia päättää eikä sen aikana irtisanoa.

Palvelussuhteen päätyttyä tai keskeydyttyä henkilö on otettava jälleen aikaisempaan tai siihen rinnastettavaan työhön noudattaen soveltuvin osin, mitä palvelukseen kutsutun asevelvollisen työ- tai virkasuhteen jatkumisesta annetussa laissa (570/1961) säädetään.

8 §

Lomakorvaus

Muulle kuin 7 §:n 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle suoritetaan tässä laissa tarkoitetun palvelussuhteen päättyessä lomakorvausta siten kuin vuosilomalaissa (272/1973) säädetään.

9 §

Perhevapaat ja sairausloma

Palvelussuhteessa olevan henkilön oikeus sairauslomaan ja sairausloman ajan palkkaan sekä lapsen syntymään ja hoitoon liittyviin poissaoloihin määräytyy valtion yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti.

10 §

Ryhmähenkivakuutus

Tässä laissa tarkoitetussa palvelussuhteessa olleen henkilön kuoltua maksetaan ryhmähenkivakuutusta vastaavaa taloudellista tukea siten kuin siitä on sovittu valtion virka- ja työehtosopimuksessa ryhmähenkivakuutusta vastaavasta edusta.

Jos tässä laissa tarkoitetussa palvelussuhteessa olleen henkilön kuoltua hänen oikeudenomistajillaan on oikeus Euroopan unionin, kansainvälisen järjestön tai kriisinhallintaoperaation toimeenpanijan saman palvelussuhteen perusteella kuolemantapauksen johdosta maksamaan korvaukseen, 1 momentissa tarkoitettua tukea maksetaan vain siltä osin kuin se on kyseistä korvausta suurempi.

Tuen myöntää ja maksaa hakemuksesta Valtiokonttori noudattaen soveltuvien osin valtion palveluksessa olleen henkilön kuoltua suoritettavan taloudellisen tuen myöntämisestä ja maksamisesta voimassa olevia säännöksiä ja määräyksiä.

11 §

Eläkeoikeus

Tässä laissa tarkoitetun palvelussuhteen tuottamasta eläkeoikeudesta säädetään valtion eläkelaisissa (280/1966) ja valtion perhe-eläkelaisissa (774/1968).

Jos edunsaaja on tässä laissa tarkoitetun palvelussuhteen alkaessa ja päättyessä valtion eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua palveluksessa, ja palvelussuhteen aikana virkavapaalla tai vapautettuna kyseisestä palve-

luksesta, voidaan tässä laissa tarkoitettu palvelus ottaa huomioon valtion eläkelain 10 §:n 3 momentin mukaisesti kyseisen edunsaajan eläkettä määrättäessä.

12 §

Yleinen eroamisikä

Tässä laissa tarkoitetussa palvelussuhteessa ei sovelleta valtion virkamieslain mukaista yleistä eroamisikää.

13 §

Peruspalkka

Palvelussuhteeseen otetun henkilön peruspalkka määräytyy tehtävän vaativuuteen perustuvan palkkaluokan mukaisesti.

Palkkaluokista säädetään sisäasiainministeriön asetuksella.

14 §

Olosuhdekorvaus

Palvelussuhteeseen otetulle henkilölle maksetaan erityisten kustannusten ja elantokustannusten lisäyksen kattamiseksi olosuhdekorvausta, jollei Euroopan unionin, kansainvälisen järjestön tai kriisinhallintaoperaation toimeenpanijan maksama päiväraha tai muu korvaus kata sitä.

Olosuhdekorvauksen määrästä säädetään sisäasiainministeriön asetuksella.

15 §

Eräiden kustannusten korvaaminen

Palvelussuhteeseen otetulle henkilölle korvataan tehtävien hoitamisesta aiheutuneet ylimääräiset kustannukset, jollei Euroopan unionin, kansainvälisen järjestön tai kriisinhallintaoperaation toimeenpanijan maksama korvaus kata niitä.

Kustannusten korvaamisessa noudatettavasta menettelystä säädetään sisäasiainministeriön asetuksella.

16 §

Palvelussuhteen päättäminen

Sen lisäksi, mitä valtion virkamieslaissa säädetään virkasuhteen päättämisestä, tässä laissa tarkoitettu palvelussuhde voidaan irtisanoa, jos tehtävä, johon henkilö on asetettu, lakkaa.

3 luku

Asiantuntijarekisteri

17 §

Rekisterin käyttötarkoitus ja rekisterinpitäjä

Asiantuntijarekisteri on automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri.

Rekisteriin talletettuja tietoja voidaan käyttää rekrytoitaessa henkilöitä tässä laissa tarkoitettuun kriisinhallintaan.

Rekisterinpitäjänä on sisäasiainministeriö.

18 §

Tietolähteet ja tietosisältö

Henkilö voi rekisteröityä ja tallettaa asiantuntijanrekisteriin:

- 1) nimensä, syntymäaikansa ja yhteystietonsa;
- 2) tietoja koulutuksestaan;
- 3) tietoja työkokemuksestaan;
- 4) tietoja siitä, minkälaisista tehtävistä hän on kiinnostunut; ja
- 5) oman arvion terveydentilansa riittävydestä kyseisiin tehtäviin.

Rekisterinpitäjä ei ole vastuussa rekisteriin talletettujen 1 momentissa mainittujen tietojen oikeellisuudesta. Rekisteriin ilmoitetut tiedot voidaan tarkistaa rekisteröidyn suostumuksella hänen ilmoittamastaan tietolähteestä.

Rekisterinpitäjä voi tallettaa rekisteriin tiedon henkilön osallistumisesta sisäasiainministeriön järjestämään kriisinhallintakoulutukseen, tässä laissa tarkoitetun palvelussuhteen alkamis- ja päättymisajankohdasta sekä henkilön tehtävästä ja toimipaikasta palvelussuhteen aikana.

19 §

Tietojen luovuttaminen

Asiantuntijarekisterissä olevia tarpeellisia tietoja voidaan luovuttaa rekrytointitarkoituksessa, myös teknisen käyttöyhteyden avulla, ulkoasiainministeriölle, Euroopan unionille, kansainväliselle järjestölle tai kriisinhallintaoperaation toimeenpanijalle.

20 §

Tietojen säilytysaika

Asiantuntijarekisteriin talletetut tiedot poistetaan kahden vuoden kuluttua rekisteröitymisestä, jollei henkilö halua, että häntä koskevat tiedot poistetaan aikaisemmin.

Tässä laissa tarkoitetussa palvelussuhteessa olevan tai olleen henkilön tietoja säilytetään rekisterissä kuitenkin kahden vuoden ajan viimeisen palvelussuhteen päättymisen jälkeen.

Rekisterinpitäjällä on oikeus poistaa rekisteriin talletetut tiedot, jos niistä ei käy esille tiedot tallettaneen henkilön yhteystiedot tai tiedot ovat ilmeisen virheellisiä.

21 §

Muu tietojen käsittely

Muilta osin tietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999).

4 luku

(449/1990) ja ammattitautilaissa (1343/1988) säädetään.

Erinäiset säännökset ja voimaantulo

22 §

23 §

Muiden säännösten soveltaminen

Voimaantulo

Tässä laissa tarkoitettussa palvelussuhteessa olevien henkilöiden oikeudesta tapaturmakorvaukseen on voimassa, mitä valtion virkamies-ten tapaturmakorvauksesta annetussa laissa

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 2 luvun säännöksiä sovelletaan palvelussuhteessa, johon henkilö on nimitetty lain voimaantulon jälkeen.

Laki

tuloverolain 76 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 76 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1465/1994, 1549/1995, 431/1996 ja 1026/2002, uusi 3 a kohta seuraavasti:

76 §

Eräät ulkomailla työskentelyyn liittyvät verovapaat korvaukset

kustannusten ja elantokustannusten lisäyksen kattamiseksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetussa laissa (/2004) tarkoitettussa palvelussuhteessa olevalle henkilölle;

Veronalaista tuloa ei ole:

3 a) korvaus, jonka Euroopan unioni, kansainvälinen järjestö, Suomen valtio tai kriisinhallintaoperaation toimeenpanija maksaa erityisten

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2004